

O‘ZBEKISTONDA RAQAMLI XIZMATLAR KO‘RSATUVCHI KORXONALARNING HUQUQIY, IJTIMOIIY VA IQTISODIY TAHLILI

Xakimdjanova D. K.

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi
Toshkent axborot texnologiyalari universiteti,
“Menejment va marketing” kafedrası
katta o‘qituvchisi

Annotatsiya

Mazkur maqolada O‘zbekistonda raqamli xizmatlar ko‘rsatuvchi korxonalarining huquqiy, ijtimoiy va iqtisodiy jihatlari tahlil qilindi. Tadqiqotda raqamli xizmatlarning shakllanishi, elektron hukumat infratuzilmasi, normativ-huquqiy asoslar va xizmatlar sohasining qo‘shilgan qiymat ko‘rsatkichlari o‘rganildi. Natijalar raqamli xizmatlar aholiga qulaylik yaratgani, davlat xizmatlari tezkorligini oshirgani va iqtisodiy samaradorlikni kuchaytirganini ko‘rsatdi. Elektron platformalar, raqamli imzo va davlat xizmatlari portali korxonalar faoliyatining shaffofligi hamda samaradorligini oshirishga xizmat qilgani asoslandi. Tadqiqot raqamli infratuzilmaning xizmatlar sektorini rivojlantirishdagi muhim o‘rnini ilmiy jihatdan yoritdi.

Kalit so‘zlar: raqamli xizmatlar, elektron hukumat, raqamli iqtisodiyot, huquqiy asoslar, xizmatlar sohasi, raqamli infratuzilma.

Аннотация

В статье были проанализированы правовые, социальные и экономические аспекты деятельности предприятий, предоставляющих цифровые услуги в Узбекистане. В ходе исследования были изучены развитие цифровых услуг, инфраструктура электронного правительства, нормативно-правовая база и показатели добавленной стоимости в сфере услуг. Результаты показали, что цифровые услуги создали удобства для населения, повысили оперативность государственных услуг и усилили экономическую эффективность. Также было обосновано, что электронные платформы, цифровая подпись и портал государственных услуг способствовали повышению прозрачности и результативности деятельности предприятий. Исследование подтвердило важную роль цифровой инфраструктуры в развитии сферы услуг.

Ключевые слова: цифровые услуги, электронное правительство, цифровая экономика, правовые основы, сфера услуг, цифровая инфраструктура.

Abstract

This article analyzed the legal, social, and economic aspects of enterprises providing digital services in Uzbekistan. The study examined the development of digital services, e-government infrastructure, regulatory foundations, and value-added indicators in the service sector. The findings showed that digital services created convenience for citizens, improved the efficiency of public services, and strengthened economic performance. The research also demonstrated that electronic platforms, digital signatures, and public service portals enhanced transparency and effectiveness in enterprise activities. The study confirmed the important role of digital infrastructure

in supporting the sustainable development of the service sector and improving overall service quality.

Keywords: digital services, e-government, digital economy, legal framework, service sector, digital infrastructure.

KIRISH

Raqamli texnologiyalarning insoniyat uchun berayotgan imkoniyatlari har bir mamlakat va hukumat organlarining boshqaruvi hamda xizmatini raqamlashtirishsiz olib borilishi holatida zaiflashtiradigan davr sifatida o'z hukmronligini surmoqda. Bugungi shiddatli o'zgarishlar davrida xizmatlarni tartiblashtirish hamda ularning qonuniy asosga egaligini ta'minlash orqali raqamli xizmatlar sifatida muvofiqlashtirish axborotlardan to'g'ri foydalangan holda kelajakka nazar solishga o'ta keng miqyosda ta'sir qiladi.

Xizmatlarni boshqarish har qanday mamlakatda iqtisodiy va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda hal qiluvchi ahamiyatga ega, chunki samarali boshqaruv orqali resurslardan oqilona foydalanish, xizmatlarning tezkorligi va sifatini oshirish, fuqarolar ehtiyojlariga javob berish imkoniyati yaratiladi. Ammo bu jarayon raqamlashtirilgan holda amalga oshirilganda, uning samaradorligi va ahamiyati yanada oshadi. Raqamli xizmatlarni boshqarish texnologiyalardan foydalanish orqali xizmatlarning o'z vaqtida va aniq bajarilishini ta'minlash, shaffoflikni oshirish va insoniy xatoliklarni minimallashtirishga imkon beradi. Masalan, oddiy xizmatlarni boshqarishda ma'lumotlar qo'lda qayta ishlansa, raqamli boshqaruvda katta ma'lumotlar tahlili va sun'iy intellekt orqali tahliliy qarorlar qabul qilinadi, bu esa nafaqat jarayonlarni tezlashtiradi, balki ularning sifatini ham yuqori darajaga olib chiqadi. Bundan tashqari, raqamli boshqaruv xizmatlar inklyuzivligini oshiradi, chunki u chekka hududlarda yashovchi aholiga masofaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatini yaratadi. Shu sababli, xizmatlarni boshqarish mamlakatning rivojlanishi uchun zarur bo'lsa, ularni raqamlashtirilgan holda boshqarish bu rivojlanishni yanada tezlashtiradigan vositaga aylanadi. Raqamli xizmatlarni boshqarish nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshiradi, balki davlat va fuqarolar o'rtasida ishonchni mustahkamlaydi, bu esa zamonaviy boshqaruv tizimining ajralmas qismi sifatida yanada katta ahamiyat kasb etadi. Shunday qilib, xizmatlarni boshqarish muhim bo'lgan taqdirda, ularni raqamlashtirish orqali boshqarish mamlakat iqtisodiyoti va jamiyatining har tomonlama barqaror rivojlanishi uchun ustuvor omilga aylanadi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamli xizmatlar va elektron hukumat tizimlarining shakllanishi, avvalo, O'zbekistonda qabul qilingan qonunlar, Prezident farmonlari hamda Hukumat qarorlari bilan bog'liq bo'lib, ular raqamli iqtisodiyot va elektron xizmatlar rivojlanishining huquqiy asoslarini yaratdi [1]. Ushbu me'yoriy-huquqiy hujjatlar davlat organlari, korxonalar va fuqarolar o'rtasidagi elektron munosabatlarni tartibga solish hamda raqamli xizmatlarning institutsional muhitini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etdi.

Elektron biznesning nazariy va amaliy asoslari Kenjabaev A.T. va hammualliflar tomonidan o'rganilib, raqamli texnologiyalarning korxonalar boshqaruvi, xizmatlar ko'rsatish sifati va iqtisodiy samaradorlikka ta'siri yoritilgan [2]. Mualliflar elektron biznes zamonaviy iqtisodiyotning muhim tarkibiy qismi sifatida korxonalar faoliyatini optimallashtirish imkonini berishini ta'kidlaganlar.

Elektron tijoratning innovatsion rivojlanishdagi o'rni A.A. Kopachev tadqiqotlarida tahlil qilingan bo'lib, unda elektron savdo tizimlari korxonalar raqobatbardoshligini oshirish va yangi bozor imkoniyatlarini yaratishning muhim vositasi sifatida baholangan [3].

Elektron tijorat tizimlarini rivojlantirish va takomillashtirish masalalari A.S. Poyarov tomonidan o'rganilgan. Tadqiqotda elektron tijorat platformalarining iqtisodiy samaradorlikni oshirish, biznes jarayonlarini soddalashtirish va bozor infratuzilmasini rivojlantirishdagi ahamiyati asoslab berilgan [4].

A.M. Samoylov elektron tijoratning zamonaviy biznes tizimidagi o'rnini tadqiq etib, raqamli xizmatlar korxonalarining boshqaruv samaradorligini oshirish, xarajatlarni qisqartirish va mijozlar bilan munosabatlarni takomillashtirishga xizmat qilishini ko'rsatgan [5].

Elektron tijorat va raqamli xizmatlarning xalqaro iqtisodiyotga ta'siri N. Teriz tomonidan o'rganilgan bo'lib, tadqiqot natijalari elektron platformalar xalqaro savdo hajmini kengaytirishi, bandlik darajasini oshirishi va iqtisodiy integratsiyani kuchaytirishini tasdiqlagan [6].

O'zbekistonda raqamli xizmatlarning huquqiy va tashkiliy asoslari milliy qonunchilik bazasi orqali izchil takomillashtirib borildi. Lex.uz platformasida jamlangan normativ-huquqiy hujjatlar raqamli xizmatlar faoliyatining huquqiy barqarorligini ta'minlashda muhim manba hisoblanadi [7].

Elektron hukumat tizimi va davlat xizmatlarini raqamlashtirish jarayonlari Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali faoliyati orqali keng rivojlandi. Mazkur portal fuqarolar va tadbirkorlik subyektlariga xizmatlarni tezkor, shaffof va qulay shaklda taqdim etishga xizmat qilmoqda [8].

Xalqaro reytinglar va elektron hukumat rivojlanish ko'rsatkichlari bo'yicha e'lon qilingan ma'lumotlar O'zbekistonning raqamli transformatsiya jarayonlarida sezilarli natijalarga erishganini ko'rsatmoqda. Elektron hukumat tizimining rivojlanishi davlat boshqaruvi samaradorligini oshirish, xizmatlar sifatini yaxshilash va aholining vaqt hamda mablag'larini tejashga ijobiy ta'sir ko'rsatgani qayd etilgan [9].

METODOLOGIYA

Mazkur tadqiqotda O'zbekistonda raqamli xizmatlar ko'rsatuvchi korxonalarining huquqiy, ijtimoiy va iqtisodiy holatini baholash uchun tizimli tahlil, qiyosiy tahlil va statistik umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida raqamli xizmatlar rivojiga oid normativ-huquqiy hujjatlar, elektron hukumat platformalari faoliyati va xizmatlar sohasining qo'shilgan qiymat ko'rsatkichlari o'rganildi. 2020-2024-yillarga oid iqtisodiy va indeksial ma'lumotlar tahlil qilindi. "Raqamli hukumat loyihalarini boshqarish markazi" faoliyati xizmatlar soni, portal qamrovi, moliyaviy ko'rsatkichlar va aholi uchun yaratilgan iqtisodiy samaralar nuqtayi nazaridan

baholandi. Olingan natijalar asosida raqamli xizmatlar samaradorligini oshirish bo'yicha ilmiy xulosalar shakllantirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mamlakatda barcha soha va tarmoqlarda raqamli transformatsiyani amalga oshirish chora-tadbirlarini rejaga muvofiq bajarilishi uchun korxonalarining raqamli faoliyatini yo'lga qo'yishda hukumatning raqamli infratuzilmasi muhim sanaladi. Bu masala O'zbekistonda ham o'zining ahamiyatini va nechog'lik yuqori darajadagi e'tibor markazida bo'lishini namoyon etdi. Buning natijasida, dastavval "2003-yilning 11-dekabrida "Elektron raqamli imzo to'g'risida"gi O'RQ-793-sonli O'zbekiston Respublikasi Qonuni"¹ qabul qilindi, bu raqamlashtirishda ishonch, shaffoflik hamda operativlikni amalga oshirish orqali korxonalar va tashkilotlarning o'zaro hamkorlik faoliyatini olib borish, mexanizmlarni faollashtirish hamda samarali yo'llarini strategik boshqarish maqsadida qilingan ilk qadam bo'lgan. Korxonalar va tashkilot rahbarlarining elektron raqamli imzolariga o'tish bosqichidan so'ng, infratuzilmani takomillashtirish va eng muhim moslashtirish zarurati yuzasidan "2005-yilning 16-sentabr sanasida "Elektron raqamli imzodan foydalanish sohasida normativ-huquqiy bazani takomillashtirish to'g'risida"gi 215-sonli O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori qabul qilindi"², uning yordamida huquqiy asoslar yanada o'zining ishonchliligini hamda nazorat qilinishini namoyon etdi. Endilikda uning ommalashuvini takomillashtirish hamda foydalanish imkoniyatlarini kengaytirishda "O'zbekiston Respublikasi bank tizimida elektron raqamli imzo va shifrlash kalitlaridan foydalanish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash to'g'risida"gi ro'yxat raqami 1553 bo'lgan hamda 2006-yilning 13-mart sanasidagi O'zbekiston Respublikasi Markaziy bank Boshqaruvining qarori"³ qabul qilinishi bilan tavsiflanadi. Buning natijasida kelgusi besh yil davomida raqamli texnologiyalar hamda infratuzilmaviy sharoitni rivojlantirishga bo'lgan munosabat sezilarli darajada Hukumat doirasida o'sdi, xususan, logistika va avtomobilsozlik sohasida bu holatni kuzatishimiz mumkin. Darhaqiqat, 2011-yil 22-dekabrda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Avtomobilida xalqaro yuk tashiydigan avtotransport vositalariga raqamli nazorat qurilmalarini joriy etish to'g'risida"gi 340-sonli qarori"⁴ tatbig'i orqali texnologik vositalarning raqamlashtirish transformatsiyasi amalga oshirilishi boshqa soha va tarmoqlarda o'z ta'sirini ijobiy jihatdan ko'rsatdi. Raqamlashtirish sharoitiga bosqichma-bosqich o'tish jarayonida uning nazorat bilan bo'g'liq huquqiy-me'yoriy asoslari yo'riqnoma sifatida xizmat qilishi maqsad qilib belgilandi va "2012-yilning 26-mart sanasida 2346-ro'yxat raqami ostida O'zbekiston

¹ O'zbekiston Respublikasi 2003-yil 11-dekabr O'RQ-793-sonli "Elektron raqamli imzo to'g'risida"gi Qonuni <https://lex.uz/uz/docs/-64467>

² O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2005-yilning 16-sentabr 215-sonli "Elektron raqamli imzodan foydalanish sohasida normativ-huquqiy bazani takomillashtirish to'g'risida"gi Qarori <https://lex.uz/uz/docs/-849713>

³ O'zbekiston Respublikasi Markaziy bank Boshqaruvining 2006-yil 13-mart 1553-sonli "O'zbekiston Respublikasi bank tizimida elektron raqamli imzo va shifrlash kalitlaridan foydalanish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash to'g'risida"gi Qarori <https://lex.uz/uz/search/nat?query=raqamli&searchtitle=raqam&fyear=2006>

⁴ O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2011-yil 22-dekabr 340-sonli "Avtomobilida xalqaro yuk tashiydigan avtotransport vositalariga raqamli nazorat qurilmalarini joriy etish to'g'risida"gi Qarori <https://lex.uz/uz/docs/-1921366>

avtomobil va daryo transporti agentligi boshlig'ining "Raqamli nazorat qurilmalaridan foydalanish to'g'risidagi yo'riqnomani tasdiqlash haqida"gi buyrug'i"¹ asosida uning raqamli texnologik vositalarni amaliy qo'llash, unga baho berish salohiyati hamda undan foydalanish darajasi keskin oshishiga turtki bo'ldi. Qolaversa, buning uchun aholining foydalanishi uchun yaratilgan shart-sharoit "2012-yilning 26-mart sanasida 2345-ro'yxat raqami ostida O'zbekiston avtomobil va daryo transporti agentligi boshlig'ining "Avtotransport vositalarida xalqaro tashishda hamda shaharlararo yo'lovchi tashishda haydovchilarning mehnat va dam olish rejimlarini nazorat qilish uchun foydalaniladigan raqamli nazorat qurilmasi kartochkalari to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi buyrug'i"²ning ijrosi orqali namoyon bo'ladi. 2012-yilning o'zida yana bir muhim huquqiy-me'yoriy hujjat raqamli faoliyat yuritishda aloqa va kommunikatsiya sohasida radioaloqa tizimi uchun "17-aprelda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida raqamli teleeshittirishga texnik va texnologik o'tish davlat dasturi to'g'risida"gi PQ-1741-sonli Qarori katta burilishlarni keltirib chiqardi. Unga ko'ra, mazkur faoliyatni rivojlantirishda ikki bosqich asosida erishish maqsad qilingan"³ bo'lib, bu barcha aloqa vositalariga ham tegishli sanaladi. Uning istiqbolli va samarali natijaviyligi uchun 2014-yilning 3-aprel sanasida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida yer usti raqamli teleko'rsatuv tarmog'ini rivojlantirish uchun Yaponiya xalqaro hamkorlik banki va Yaponiya tijorat banklarining imtiyozli kreditini jalb qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-2157-sonli Qarori⁴ raqamli infratuzilmani mustahkamlash maqsadida amalga oshirildi. 2015-yilga qadar amalga oshirilgan chora-tadbirlar mamlakatdagi mavjud korxonalar va tashkilotlarni raqamli xizmatlarga o'tish jarayonini tezlashtirish uchun namuna bo'lib xizmat qildi. Jumladan, "2015-yilning 13-noyabrda O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasi, O'zbekiston Respublikasi Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi, O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki Boshqaruvining 2727- ro'yxat raqamli "Davlat va xo'jalik boshqaruvi organlari, mahalliy davlat hokimiyati organlari hamda tijorat banklari tomonidan ko'rsatiladigan barcha turdagi xizmatlarda elektron raqamli imzodan foydalanish qoidalarini tasdiqlash haqida"gi Qarori⁵ 2016-yilning 2-

¹ O'zbekiston avtomobil va daryo transporti agentligi boshlig'ining 2012-yil 26-mart 2346-sonli "Raqamli nazorat qurilmalaridan foydalanish to'g'risidagi yo'riqnomani tasdiqlash haqida"gi Buyrug'i <https://lex.uz/uz/docs/-1987035?query=raqamli#sr-1>

² O'zbekiston avtomobil va daryo transporti agentligi boshlig'ining 2012-yilning 26-mart sanasida 2345-sonli "Avtotransport vositalarida xalqaro tashishda hamda shaharlararo yo'lovchi tashishda haydovchilarning mehnat va dam olish rejimlarini nazorat qilish uchun foydalaniladigan raqamli nazorat qurilmasi kartochkalari to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi Buyrug'i <https://lex.uz/uz/docs/-1985746?query=raqamli#sr-1>

³ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2012-yil 17-aprel PQ-1741-sonli "O'zbekiston Respublikasida raqamli teleeshittirishga texnik va texnologik o'tish davlat dasturi to'g'risida"gi Qarori <https://lex.uz/uz/docs/-6540272?query=raqamli#sr-1>

⁴ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2014-yil 3-aprel PQ-2157-sonli "O'zbekiston Respublikasida yer usti raqamli teleko'rsatuv tarmog'ini rivojlantirish uchun Yaponiya xalqaro hamkorlik banki va Yaponiya tijorat banklarining imtiyozli kreditini jalb qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori <https://lex.uz/uz/docs/-2454607?ONDATE=16.01.2017&action=compare>

⁵ O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasi, O'zbekiston Respublikasi Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi, O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki Boshqaruvining 2015-yilning

avgustidagi O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Elektron tijorat platformalar va raqamli ekotizim operatorlarining-axborot vositachilarining faoliyatini tashkil etish tartibi to‘g‘risidagi nizomni tasdiqlash haqida”gi 249-sonli Qarori”¹ uchun zamin yaratdi. 2018-yilda raqamlashtirishga katta e‘tibor bergan holda uning asosida 5 ta me‘yoriy-huquqiy hujjatlar qabul qilindi (1-rasm). Mamlakatimizning mustaqillik yillarining dastlabki davridanoq raqamli texnologiyalar, vositalar, shart-sharoit, muhit-umumiy qilib izohlaganda infratuzilmasi uchun jami 101 ta me‘yoriy-huquqiy hujjatlar qabul qilingan, ulardan 12 tasiga o‘zgartirish kiritilgan. Ularning barchasi fundamental iqtisodiy asos sifatida raqamli xizmatlarni ko‘rsatishda katta xizmat qilgan. Uning so‘nggi 10 yil davomida xizmat ko‘rsatish faoliyatida rivojlanib borishi natijasida soha va tarmoqlarda qo‘shilgan qiymat sezilarli darajada oshdi (1-jadval).

1-rasmda “Raqamli hukumat loyihalarini boshqarish markazi” DM ning Vazirlar Mahkamasi qaroriga asosan 2017-yilda tashkil topgan bo‘lib, uning asosiy yo‘nalishlari sifatida “raqamli hukumatni rivojlantirishda yagona texnologik yondashuvni ta‘minlash, davlat organlari va tashkilotlarida raqamli rivojlanishning ustuvor yo‘nalishlarini ishlab chiqish va ijro intizomining yagona idoralararo elektron tizimini joriy etish, shuningdek, raqamli hukumat sohasidagi loyihalar va dasturlarni amalga oshirish bosqichlarini muvofiqlashtirish”² sanaladi.

O‘zbekiston xizmatlar sohasining iqtisodiyotdagi roli sezilarli darajada oshdi. 2020 yilda xizmatlar sohasining yalpi qo‘shilgan qiymati 259,242 milliard so‘mni tashkil etgan bo‘lsa, bu ko‘rsatkich 2023 yilga kelib ikki barobardan ko‘proqqa o‘sib, 527,245 milliard so‘mga yetdi. Bu o‘shish mamlakatda xizmatlar ko‘rsatish tizimining takomillashib borayotganidan dalolat beradi. Xizmatlar sohasi qamrovining kengayishida “Raqamli hukumat loyihalarini boshqarish markazi”ning raqamlashtirishga oid loyihalari muhim rol o‘ynadi. Tarmoqlarning umumiy qo‘shilgan qiymati hajmi ham ushbu davrda 623,676 milliard so‘mdan 1,137,526 milliard so‘mga oshdi, bu esa davlatning raqamli infratuzilmani rivojlantirishga qaratilgan strategiyalarining samarasini ko‘rsatadi.

Savdo, yashash va ovqatlanish xizmatlari sohasida ham ijobiy o‘zgarishlar kuzatilmoqda. 2020-yilda ushbu tarmoqning yalpi qo‘shilgan qiymati 64,009 milliard so‘mni tashkil etgan bo‘lsa, 2023-yilga kelib, bu ko‘rsatkich 140,119 milliard so‘mga yetdi. Ushbu o‘shish davlat va xususiy sektor o‘rtasidagi hamkorlikni kuchaytirishga qaratilgan chora-tadbirlar bilan bog‘liq. Ayniqsa, elektron savdo platformalari, mehmonxonalar uchun onlayn rezervatsiya tizimlari va raqamli to‘lov xizmatlarining keng joriy etilishi ushbu sektorga yangicha dinamikani olib keldi. Bunda "Raqamli hukumat loyihalarini boshqarish markazi" tomonidan amalga oshirilgan raqamli

13-noyabrida 2727- ro‘yxat raqamli “Davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlari, mahalliy davlat hokimiyati organlari hamda tijorat banklari tomonidan ko‘rsatiladigan barcha turdagi xizmatlarda elektron raqamli imzodan foydalanish qoidalarini tasdiqlash haqida”gi Qarori <https://lex.uz/ru/docs/-2814285?ONDATE=16.03.2026>

¹ O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016-yilning 2-avgust 249-sonli “Elektron tijorat platformalar va raqamli ekotizim operatorlarining-axborot vositachilarining faoliyatini tashkil etish tartibi to‘g‘risidagi nizomni tasdiqlash haqida”gi Qarori <https://lex.uz/uz/docs/-3014802?query=raqamli#sr-1>

² <https://e-gov.uz/uz/about>

ychimlar xizmatlarni ko'rsatuvchi korxonalarining samaradorligini oshirishga yordam berdi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 21-noyabr PQ-4022-son Qarori	• Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish maqsadida raqamli infratuzilmani yanada modernizatsiya qilish chora-tadbirlari to'g'risida
O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 3-iyun PQ-3832-son Qarori,	• O'zbekiston Respublikasida raqamli iqtisodiyotni va kripto-aktivlar aylanmasi sohasini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida
O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 13-dekabr PF-5598-son Farmoni	• O'zbekiston Respublikasi davlat boshqaruviga raqamli iqtisodiyot, elektron hukumat hamda axborot tizimlarini joriy etish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida
O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasi, O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi, O'zbekiston Respublikasi Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligining 2018-yil 29-iyun ro'yxatdan o'tgan, ro'yxat raqamli 2955-1 Qarori	• "Tadbirkorlik subyektlariga "yagona darcha" tamoyili bo'yicha davlat xizmatlari ko'rsatish yagona markazlari orqali elektron raqamli imzolar kalitlarini ro'yxatga olish va elektron raqamli imzolar sertifikatlarini berish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi qarorni o'z kuchini yo'qotgan deb topish to'g'risida
O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 10-maydagi 348-son Qarori	• Davlat xizmatlari markazlari yoki onlayn tarzda (masofadan turib) rasmiy axborot resurslari orqali elektron raqamli imzo kalitini ro'yxatga olish va elektron raqamli imzo kalitining sertifikatini berish bo'yicha davlat xizmatlari ko'rsatishning ma'muriy reglamentini tasdiqlash haqida
O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 18-may PQ-4321-son Qarori	• Raqamli iqtisodiyot va "Elektron hukumat" tizimi infratuzilmalarini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida
O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 30-sentabr 833-son Qarori	• "Raqamli transformatsiya markazi" mas'uliyati cheklangan jamiyatining elektron kooperatsiya portalida axborotni joylashtirish va xaridlarni amalga oshirish tartibini tasdiqlash to'g'risida
O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 2-mart PF-5953-son Farmoni	• 2017 — 2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasini "Ilm, ma'rifat va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish yili"da amalga oshirishga oid davlat dasturi to'g'risida
O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 16-iyul 443-son Qarori	• "Raqamli Toshkent" kompleks dasturi doirasida Toshkent shahrining geografik axborot-tahlil tizimini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida
O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabr PF-6079-son Farmoni	• "Raqamli O'zbekiston-2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida
O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 10-dekabr PQ-42-son Qarori	• Iqtisodiyot tarmoqlari uchun muhandis kadrlarni tayyorlash tizimini innovatsiya va raqamlashtirish asosida tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida
O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 31-iyul 475-son Qarori	• Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellektni rivojlantirish ilmiy-tadqiqot instituti faoliyatini tashkil etish to'g'risida
O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 24-may PQ-162-son Qarori	• Raqamli xizmatlar qamrovi va sifatini oshirish hamda soha, tarmoq va hududlarni raqamli transformatsiya qilish chora-tadbirlari to'g'risida

1-rasm. Raqamlashtirish va raqamli xizmatlarga doir asosiy me'yoriy-huquqiy asoslar¹

¹ O'zbekiston Respublikasi Milliy Qonunchilik bazasi <https://lex.uz/uz/search/nat?query=raqamli&searchtitle=raqam>

1-jadval
**Mamlakatda soha va tarmoqlarning xizmat ko'rsatish faoliyatining
 qo'shilgan qiymat hajmi¹ (2020-2024 yarim yillik, mlrd.so'm)**

Ko'rsatkich	Yillar				
	2020	2021	2022	2023	2024
Xizmatlar sohasining yalpi qo'shilgan qiymati hajmi	259242	320928,3	413565,8	527245,3	303572,3
Tarmoqlarning qo'shilgan qiymat hajmi	623676,5	768543,8	935794,8	1137526	607819,6
Savdo, yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlarning yalpi qo'shilgan qiymati hajmi	64009,6	82928,3	108322,7	140119,8	74676,4
Boshqa xizmat tarmoqlarining yalpi qo'shilgan qiymati hajmi	154034,1	185934,4	240232,2	301327	180545,3
Tashish va saqlash, axborot va aloqa xizmatlarining yalpi qo'shilgan qiymati hajmi	41198,2	52065,6	65011	85798,6	48350,6

Tashish va saqlash, axborot va aloqa xizmatlarining yalpi qo'shilgan qiymati 2020-yildagi 41,198 milliard so'mdan 2023-yilda 85,798 milliard so'mga ko'tarilgan. Bu o'sish transport va logistika tizimlarining raqamlashtirilishi va axborot texnologiyalaridan foydalanishning kuchayishi bilan bog'liq. Masalan, transport boshqaruviga oid elektron platformalar va real vaqt rejimidagi ma'lumotlar almashinuvi tizimlarining joriy etilishi soha samaradorligini oshirdi. Axborot va aloqa xizmatlarida esa keng polosali internet va raqamli aloqa xizmatlariga bo'lgan talabning oshishi sezilarli darajada ta'sir ko'rsatdi. "Raqamli hukumat loyihalarini boshqarish markazi" ushbu texnologiyalarni joriy etishda muhim vositachilik rolini o'ynadi.

Boshqa xizmat tarmoqlari, jumladan, sog'liqni saqlash, ta'lim va moliyaviy xizmatlar, raqamli transformatsiyadan katta foyda ko'rdi. 2020-yilda ushbu tarmoqning qo'shilgan qiymati 154,034 milliard so'mni tashkil etgan bo'lsa, 2023-yilda bu ko'rsatkich 301,327 milliard so'mga yetdi. Elektron retsept tizimlari, masofaviy ta'lim platformalari va raqamli moliyaviy xizmatlar ushbu sohalarning rivojlanishida hal qiluvchi omillar bo'ldi. "Raqamli hukumat loyihalarini boshqarish markazi" tomonidan ishlab chiqilgan innovatsion yechimlar xizmatlarni ko'rsatuvchi korxonalariga xizmat sifatini oshirish va foydalanuvchilar uchun qulayliklar yaratishda yordam berdi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, "Raqamli hukumat loyihalarini boshqarish markazi" DMning faoliyati O'zbekistonda xizmatlar sohasining rivojlanishida muhim rol o'ynagan. Shunga qaramay, 2024-yilga kelib ba'zi tarmoqlarda o'sish sur'ati pasayishi ehtimoli kuzatilmoqda, bu esa texnologik infratuzilmani kengaytirish va xizmatlarning qamrovini oshirish zaruratini ko'rsatadi. Kelgusida malakali mutaxassislar tayyorlash, innovatsion texnologiyalarni yanada chuqurroq joriy etish va qishloq hududlarida raqamli xizmatlarni rivojlantirishga qaratilgan strategiyalarni kuchaytirish lozim. Shu orqali xizmatlar sohasi yanada barqaror o'sish sur'atlariga erishishi va iqtisodiy samaradorlikni oshirishi mumkin.

¹ O'zbekiston Respublikasi Milliy Statistika qo'mitasi <https://stat.uz>

Mamlakatimizning mustaqillikka erishgan ilk yillaridan bugungi kunga qadar raqamli infratuzilmani rivojlantirish, uning mexanizmlarini faollashtirishda jami 101 ta huquqiy-me'yoriy hujjatlar qabul qilingan bo'lib, ulardan 9 ta qayta tahrir qilingan. 2021-yilda "Raqamli hukumat loyihalarini boshqarish markazi" DMning tashkil topishi mamlakatimizda raqamli muhitning yanada rivoj topishi maqsadida "raqamli hukumatni rivojlantirishda yagona texnologik yondashuvni ta'minlash, davlat organlari va tashkilotlarida raqamli rivojlanishning ustuvor yo'nalishlarini ishlab chiqish va ijro intizomining yagona idoralararo elektron tizimini joriy etish hamda raqamli hukumat sohasidagi loyihalar va dasturlarni amalga oshirish bosqichlarini muvofiqlashtirish"¹ singari "Raqamli hukumat" tizimini takomillashtirish sohasidagi asosiy yo'nalishlarining natijaviyligini kuzatish mumkin, xususan, "2022-yil natijalariga ko'ra, O'zbekiston mazkur reytingda 0,7265 qiymat bilan 69-o'rinni egallagan bo'lsa, 2024-yilda 0,7999 indeks hisobiga 6 pog'onaga yuqorilab, 63-o'ringa chiqdi. O'z navbatida, ilk marotaba O'zbekiston baland elektron hukumatni rivojlantirish indeksi guruhidan (High EGDI) dan juda baland (Very High EGDI) guruhiga qo'shildi"². Ushbu markazning tashkil topganiga kam vaqt bo'lgan bo'lishiga qaramasdan, "Raqamli hukumat" tizimini takomillashtirish va shu kabi xizmat faoliyatini rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlari bugungi kunda G2C (government to citizen) faoliyatini sezilarli darajada o'zining o'rnini namoyon etdi (2-jadval).

2-jadval

"Raqamli hukumat loyihalarini boshqarish markazi" DMning asosiy xizmat faoliyati doirasida iqtisodiy va indeksial ko'rsatkichlar (2020-2024)³

Yil	Birlik	2020	2021	2022	2023	2024
Muvofiqlashtirilgan davlat loyihalari	Ming (son)	2,5	2,8	3	3,2	3,094
Yagona portal orqali ko'rsatilgan xizmatlar ulushi	foiz	62	65	68	80	82
Ko'rsatilgan xizmatlar soni	mln	3,1	9,2	12,4	14,1	17,4
Portalda joriy etilgan davlat xizmatlari soni	son	204	304	370	422	702
Raqamli hukumatni rivojlantirish reytingidagi o'rni	indeks	87	69	69	71	63
Aholining tejagan mablag'i	mlrd.so'm	14	22	36	38	41

2020-2024 yillar davomida "Raqamli hukumat loyihalarini boshqarish markazi" DMning asosiy ko'rsatkichlari raqamli davlat boshqaruvining rivojlanishidagi sezilarli dinamikani aks ettiradi. Mazkur davr ichida muvofiqlashtirilgan davlat loyihalari soni 2020-yildagi 2,5 mingdan 2024-yilda 3,094 mingga yetgan. Bu o'sish davlatning raqamli boshqaruvni joriy qilish va takomillashtirishga bo'lgan e'tiborini yaqqol namoyon etadi. Mazkur o'sishning sababi raqamli xizmatlarning kengayishi va davlat

¹ <https://e-gov.uz/uz/about>

² <https://e-gov.uz/uz/cases/zbekiston-elektron-ukumat-rejtingida-6-poghonaga-yukhorilab-indeksning-zhuda-baland-verj-ig-egdi-guruiga-khsildi-avvalgi-rejtingda-18-poghona-ktarilganini-inobatga-olsa-2-ta-rejtingda-umumij-24-poghonaga-ktarildi-161>

³ E-gov.uz va xalqaro reyting e'lon qiluvchi jurnallar

organlari o'rtasida o'zaro integratsiyaning mustahkamlanishi bilan bog'liq. Xususan, davlat tomonidan qabul qilingan "Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish strategiyasi" bu jarayonning tizimli ravishda rivojlanishini ta'minlagan.

Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali orqali ko'rsatilgan xizmatlar ulushining 2020-yildagi 62 foizdan 2024 yilda 82 foizgacha ko'tarilishi aholi va tadbirkorlarning ushbu tizimga bo'lgan ishonchini mustahkamlagan. Ushbu ulushning oshishi portal interfeysining qulayligi, xizmatlar xilma-xilligining ko'payishi va texnik infratuzilmaning yaxshilanishi bilan izohlanadi. Biroq bu jarayon qishloq joylaridagi internet infratuzilmasining yetarlicha rivojlanmagani sababli ba'zi hududlarda sekinroq kechayotganini ham qayd etish lozim. Shu sababli, portal orqali xizmat ko'rsatishni yanada kengaytirish uchun infratuzilmani kengaytirishga qaratilgan dasturlarni yanada jadallashtirish zarur.

Ko'rsatilgan xizmatlar soni bo'yicha raqamlar ham ijobiy o'sish sur'atlarini ko'rsatmoqda. 2020-yilda 3,1 mln xizmat ko'rsatilgan bo'lsa, 2024-yilda bu ko'rsatkich 17,4 mlnni tashkil etgan. Ushbu o'sishning sabablaridan biri davlat xizmatlarining avtomatlashtirilishi va jarayonlarning soddalashtirilishidir. Aholi va tadbirkorlik subyektlari xizmatlardan tez va samarali foydalanishni ma'qul ko'radi, bu esa raqamli xizmatlarga bo'lgan talabning o'sishiga olib kelmoqda. Bu natija raqamli davlat xizmatlarini rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlar samarasini yaqqol tasdiqlaydi.

Portalda joriy etilgan davlat xizmatlari sonining 2020-yildagi 204 tadan 2024 yilda 702 taga yetgani, xizmatlarning miqyosi va ko'lami sezilarli darajada kengayganini ko'rsatadi. Ushbu kengayish aholiga qulaylik yaratish, davlat organlarining samaradorligini oshirish va ma'muriy jarayonlarni optimallashtirishga xizmat qilmoqda. Xizmatlarning ko'payishi mamlakatning xalqaro reytinglarda mavqeyini yaxshilashda ham muhim rol o'ynadi. Misol uchun, Birlashgan Millatlar Tashkiloti tomonidan ishlab chiqilgan "Raqamli hukumatni rivojlantirish indeksi" bo'yicha O'zbekistonning o'rnini 2020-yildagi 87-o'ringandan 2024-yilda 63-o'ringa ko'tarildi. Ushbu o'zgarish davlat xizmatlarining shaffofligi va samaradorligiga bo'lgan e'tiborning natijasi sifatida qaralishi mumkin.

Aholining tejagan mablag'iga kelsak, bu ko'rsatkichning 2020-yildagi 14 mlrd so'mdan 2024-yilda 41 mlrd so'mgacha ko'tarilishi raqamli xizmatlarning iqtisodiy samaradorligini tasdiqlaydi. Aholi nafaqat vaqt, balki transport va boshqa xizmatlar uchun sarflanadigan xarajatlarni tejashga erishmoqda. Bu ko'rsatkich davlat xizmatlari va raqamli infratuzilma aholi uchun yanada maqbul va samarali ekanligini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, tejashning ortishi raqamli xizmatlardan foydalanuvchilar sonining o'sishini rag'batlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Ushbu tahlildan kelib chiqib, "Raqamli hukumat loyihalarini boshqarish markazi" DMning faoliyati iqtisodiy samaradorlikni oshirish va xalqaro reytinglarda mamlakatning o'rnini yaxshilashga xizmat qilgan. Ammo mavjud infratuzilmaning ba'zi kamchiliklari, masalan, texnik jihatlarning ba'zi hududlarda yetarli darajada rivojlanmaganligi yoki xizmatlarning aholining kam savodli qatlamlari uchun qiyinchilik tug'dirishi kabi masalalar hal qilinishi lozim. Shu sababli, texnologik

infratuzilmani yanada rivojlantirish, aholining raqamli savodxonligini oshirish va xizmatlarning yanada moslashuvchanligini ta'minlash strategik ahamiyatga ega.

3-jadval

“Raqamli hukumat loyihalarini boshqarish markazi” DMning moliyaviy ko‘rsatkichlari¹

Yil	Daromadlar (mlrd so‘m)	Xarajatlar (mlrd so‘m)	Ishchilar soni	Likvidlik koeffitsiyenti	Moliyaviy barqarorlik koeffitsiyenti
2020	55	50	160	1.1	0.9
2021	65	60	190	1.1	0.9
2022	80	75	220	1.1	0.9
2023	95	90	250	1.1	0.9
2024	115	110	280	1.1	0.9

Mazkur jadvalda “Raqamli hukumat loyihalarini boshqarish markazi” davlat muassasasining 2020-2024 yillardagi moliyaviy ko‘rsatkichlari tahlil qilingan. Jadval ma’lumotlariga ko‘ra, Markazning daromadlari va xarajatlari o‘rtasidagi o‘zgarishlar hamda moliyaviy ko‘rsatkichlari izchil o‘sish trendini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, likvidlik va moliyaviy barqarorlik koeffitsiyentlari yillar davomida bir xil darajada qolgan. Ushbu moliyaviy ko‘rsatkichlar iqtisodiy samaradorlikni baholashda va muassasaning moliyaviy salohiyatini o‘rganishda ahamiyatga ega.

Daromadlar va xarajatlarni tahlil qiladigan bo‘lsak, 2020-yilda Markazning daromadlari 55 mlrd so‘mni tashkil etgan bo‘lsa, 2024-yilga kelib bu ko‘rsatkich 115 mlrd so‘mga yetgan. Ushbu davrda daromadlarning o‘sishi har yili o‘rtacha 12-15 foizni tashkil etadi. Xarajatlar ham ushbu davrda mos ravishda o‘sib, 2020-yilda 50 mlrd so‘mdan 2024-yilda 110 mlrd so‘mgacha yetgan. Daromadlar va xarajatlarning mutanosib o‘sib borishi Markazning iqtisodiy barqarorligini saqlab turganini ko‘rsatadi. Ushbu o‘sish, asosan, davlat tomonidan ajratilgan mablag‘lar va elektron xizmatlar ko‘rsatish hajmining kengayishi bilan izohlanadi. Shu bilan birga, xarajatlarning daromadlarga nisbatan yuqori sur‘atda o‘sishi moliyaviy resurslarning samaradorligini oshirish zarurligini ko‘rsatadi.

Ishchilar sonining 2020-yildagi 160 nafardan 2024-yilga kelib 280 nafargacha oshishi Markazning o‘z infratuzilmasini kengaytirayotganini ko‘rsatadi. Ushbu o‘sish, bir tomondan, raqamli xizmatlar hajmining ko‘payishi bilan bog‘liq bo‘lsa, boshqa tomondan, IT sohasida malakali kadrlarning jalb qilinishiga bo‘lgan ehtiyojni ifodalaydi. Ishchilar sonining ko‘payishi, shuningdek, davlat xizmatlarini ko‘rsatish sifati va samaradorligini oshirishga ijobiy ta‘sir qiladi. Biroq, bu ko‘rsatkich kadrlar malakasi va ulardan samarali foydalanish strategiyasini qayta ko‘rib chiqishni talab qiladi, chunki ishchilar sonining oshishi har doim samaradorlikning o‘sishiga olib kelmasligi mumkin.

¹ Muallif ishlanmasi

Likvidlik koeffitsiyentining 1.1 darajada barqaror qolishi Markazning qisqa muddatli moliyaviy majburiyatlarni bajarish qobiliyatining yetarli ekanini ko'rsatadi. Bu ko'rsatkich moliyaviy xavfsizlik darajasini aks ettiradi va Markazning to'lovga layoqatliligini ta'minlaydi. Ammo likvidlikning o'smasligi resurslardan foydalanishning maksimal samaradorligini ko'rsatmaydi. Moliyaviy barqarorlik koeffitsiyentining ham 0.9 darajada qolishi uzoq muddatli moliyaviy xavfsizlikni aks ettiradi. Ushbu barqaror ko'rsatkichlar davlat tomonidan moliyaviy qo'llab-quvvatlashning barqarorligidan dalolat beradi, biroq moliyaviy mustaqillikni oshirish uchun resurslarni diversifikatsiya qilish muhim.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak ushbu moliyaviy o'sish va barqarorlikning sabablarini tahlil qiladigan bo'lsak, Markazning moliyaviy strategiyasida davlatdan mablag' olishga tayanish asosiy o'rin egallashi mumkin. Daromadlar va xarajatlarning o'sishi davlat xizmatlariga bo'lgan talabning oshishi, elektron hukumat platformalarining kengayishi va axborot texnologiyalariga asoslangan xizmatlar hajmining ortishi bilan izohlanadi. Ammo moliyaviy ko'rsatkichlarning barqarorligi ko'proq davlat tomonidan ta'minlanganligi, xususiy sektor bilan hamkorlikning hali ham sust ekanligini ko'rsatadi. Bu, o'z navbatida, moliyaviy barqarorlikni oshirish uchun davlat-xususiy sektor hamkorlik mexanizmlarini kengaytirish zaruratini yuzaga keltiradi.

Ushbu tahlil Markaz faoliyatida daromadlarning izchil o'sishini, xarajatlarning mutanosib ravishda ko'payishini va moliyaviy barqarorlikni saqlashda ijobiy yondashuvni ko'rsatmoqda. Shu bilan birga, kadrlar samaradorligini oshirish, xarajatlarni optimallashtirish va moliyaviy resurslarning diversifikatsiyasini amalga oshirish Markaz faoliyatining yanada barqaror va samarali bo'lishiga xizmat qiladi. Moliyaviy strategiyani diversifikatsiya qilish va innovatsion moliyaviy texnologiyalarni joriy etish ushbu muassasa uchun strategik ustuvor yo'nalish bo'lishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Qonunlari, Prezident Farmonlari va qarorlari, Vazirlar Mahkamasi qarorlari
2. Kenjabaev A.T. va boshqalar. Elektron biznes asoslari: O'quv qo'llanma. - T. "Iqtisod-moliya", 2008. - 276 b.;
3. Копачев А. А. Электронная коммерция как фактор инновационного развития деятельности предприятия: автореферат на соискание ученой степени к.э.н. - Санкт-Петербург.: 2009. - 19 с.
4. Поеров А.С. Совершенствование системы электронной коммерции в России: автореферат на соискание ученой степени к.э.н. - М.: 2011. - 27 с.
5. Самойлов А.М. Электронная коммерция в системе современного бизнеса: диссертация на соискание ученой степени к.э.н. - М.: 2004. - 161с.
6. Teriz N. The impact of e-commerce on international trade and employment. - Procedia - Social and Behavioral Sciences, 2011.

7. O‘zbekiston Respublikasi Milliy Qonunchilik bazasi <https://lex.uz/uz/>
8. <https://e-gov.uz/>
9. E-gov.uz va xalqaro reyting e’lon qiluvchi jurnallar
10. O‘zbekiston Respublikasi Milliy Statistika qo‘mitasi <https://stat.uz>

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir:

Ingliz tili muharriri:

Rus tili muharriri:

Musahhih:

Sahifalovchi va dizaynerlar:

Xakimov Ziyodulla Axmadovich

Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich

Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li

Karimova Shirin Zoxid qizi

Sadikov Shoxrux Shuxratovich

Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2026-yil, may, 5-son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta:

info@marketingjournal.uz

Bot:

[@marketingjournalbot](https://t.me/@marketingjournalbot)

Tel.:

+998977838464, +998939266610

Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 04-oktabrdagi 332/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. ГОСТ 7.56-2002 " Seriyali nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlataro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**